

Knižnica A. Bernoláka v Nových Zámkoch

STENDHAL

Bibliografický leták pri príležitosti 230. výročia narodenia
autora

September 2013

STENDHAL

V tomto roku si pripomíname 230. výročie narodenia **Maria Henri Beyleho** francúzskeho spisovateľa, publicistu a esejistu známeho pod pseudonymom **Stendhal**. Tento pseudonym si dal podľa nemeckého mestečka, v ktorom istý čas prebýval.

Narodil sa dňa 23.1.1783 vo francúzskom Grenobli v rodine Cherubina Beyleho a Kláry Gagnonovej - mal ešte dve sestry. Otec bol provincálnym advokátom a ako taký bol autoritatívny a strohý aj voči svojmu synovi. Henri mal veľmi rád svoju matku, ktorá mu však veľmi skoro ako sedemročnému zomrela na suchoty. Skvelý vplyv na jeho výchovu mal starý otec Gagnon, ktorý bol osvietenským vzdelancom a milovníkom umenia.

Aj keď Stendhalova rodina bola zámožná, počas Veľkej francúzskej revolúcie bola na strane reakcie a Stendhal jej zostal verný až do smrti. Po ukončení stredoškolských štúdií odišiel do Paríža, kde chcel študovať polytechniku. Na školu sa však nedostal a sklamaný malomeštiactvom a mamónárstvom spoločnosti v Paríži, nastúpil v roku 1800 do dragúnskeho pluku Napoleonovho vojska.

Dostal sa do Talianska, konkrétne do Milána, ktoré si mimoriadne obľúbil pre jeho provinčnosť, skvelé spoločenské vzťahy a umelecké zázemie. V roku 1802 sa opäť vrátil do Paríža, kde začal opäť študovať, neúspešne písať pre divadlo a začal Paríž akceptovať ako stredisko kultúry nielen Francúzska, ale i Európy. V roku 1806 vstúpil do armádnej intendantúry, kde pracoval až do Napoleonovho pádu v roku 1814.

Pätnásťročná vláda Bourbonovcov – obdobie Reštaurácie - vyhnalo Stendhala opäť do talianskeho Milána . Tu sa rozbehla jeho rozsiahla literárna a publicistická tvorba. Do Paríža sa vracal iba preto, aby sa postaral o vydávanie svojich diel a udržiaval užitočné styky a kontakty. Zúčastnil sa na hnutí tzv. Mladého Talianska a jeho zjednotení s Lombardiou. Po potlačení revolúcie musel odísť do Paríža, aby sa vyhol uväzneniu Rakúšanmi. Vláda Ľudovíta Filipa Orleanského po roku 1830 znamená absolútny koniec feudalizmu, nakoľko však v spoločenských vzťahoch Paríža nastali len minimálne zmeny, Stendhal sa vrátil do Talianska a stal sa generálnym konzulom v Ostii pri Ríme. V tomto období a prostredí napísal všetky svoje romány a životopis. Po prvej mozgovej príhode v roku 1841 odišiel do Paríža, kde dňa 23.3.1842 umrel na následky druhej mozgovej príhody. Pochovaný je cintoríne Péré Lachaise v Paríži.

Stendhal začal svoju literárnu tvorbu publicistickým dielom **Život Haydna ,Mozarta a Metastasia** z roku 1815 venovaným propagácii talianskej

a nemeckej romantickej hudby. V roku 1817 vydal **Dejiny maliarstva v Taliansku**, cestopis **Rím, Neapol a Florencia**, životopisy **Život Napoleonov a Život Rossiniho** z roku 1823. V ďalšom období vydal cestopisy **Racine a Shakespeare**, **Prechádzky po Ríme**, **Pamäti turistu** a filozofické pojednanie pod názvom **O láske**. Vo svojej publicistickej tvorbe sa zaoberal modernou francúzskou hudobnou tvorbou, talianskym výtvarným umením renesancie a poznávaním umenia Anglicka. V literatúre sa zaoberal pokrokovým romantizmom a vyzdvihol význam Shakespeara pre moderný literárny realizmus. Po nezdare v oblasti dramatickej spisby sa mu darilo v prozaickej tvorbe. Do konca života napísal dve zbierky noviel, päť románov a vlastnú veľmi pútavo napísanú autobiografiu.

Súbor krátkych próz posmrtno vydaných pod názvom **Romány a Novely** písal v rozpätí rokov 1825 až 1831, inšpiroval sa tu talianskym, španielskym a nemeckým prostredím. Táto zbierka predstavuje prechod od kritickej publicistiky k umeleckej literárnej tvorbe. Prvým takýmto dielom je román **Armance**, ktorý podal kritický obraz parížskej spoločnosti v honbe za bohatstvom a tragicky ovplyvnil životy dvoch mladých ľudí.

V roku 1831 napísal svoje vrcholné literárne dielo **Červený a čierny**, symbolizujúce autorov búrlivý život v podaní hlavnej postavy Julienu Sorela, ktorý v honbe za úspechom a kariérou zvolil pokrytectvo vo vzťahu k dvom ženám. Názov románu **Červený a čierny** symbolizuje ruletu a hazardný život.

Ďalším významným románom bola **Kartúza Parmská** z roku 1839. Hlavným hrdinom je markíz Fabrízio del Dongo, ktorý sa po porážke Napoleona zmieta vo víre udalostí oslobodzujúceho sa Talianska a obetuje svoju kariéru v rozporuplnom vzťahu k dvom ženám. V roku 1831 rozbehol prácu na románe **Lucien Leuwen**, ktorý však zostal formálne nedokončený – chýbal mu tretí diel. V tomto diele prejavil svoju rozčarovanosť nad pomermi vo Francúzsku za vlády Reštaurácie. V roku 1839 začal písať román **Lamiela**. Hlavnou hrdinkou je Lamiela, ktorá chcela uchopiť moc, ale pod vplyvom lásky sa začala postupne meniť. Aj tento román zostal nedokončený.

Život Henriho Brularda z rokov 1831 až 1841 bolo jedinečným životopisným svedectvom a dokumentárnou faktografiou čias od jeho mladosti až do čias najväčšej tvorivosti. **Talianske kroniky** z roku 1839 tvoria 9 próz a jeden krátky román pod názvom **Abatyša z Castra**.

Dávno po Stendhalovej smrti v roku 1892 autorovi vyšlo ešte jedno dielo pod názvom **Spomienky na egotizmus**. Môžeme tu sledovať vnútorný vývin a postoje autora k prežitej dobe. Dá sa povedať že autor, ktorý nebol počas svojho života príliš uznávaný sa stal posmrtno na sklonku 19. storočia uznávaným vo Francúzsku aj v Európe. Prekonal aj takých veľikánov ako **Flaubert, Sandová, Hugo a pod.** a stal sa priekopníkom prechodu od literárneho romantizmu k realizmu a vo svojich dielach využíval prvky oboch smerov. Vo svojej tvorbe čerpal mnoho inšpirácií zo svojho búrlivého a bohatého života. Bol majstrom slovesnej

umeleckej spisby, skvelého deja a zápletky a inšpirovaný Shakespearom navrhoval, aby sa dráma písala v próze a tak sa sprístupnila širokej verejnosti.

Tento bibliografický leták vydáva Knižnica A.Bernoláka pri príležitosti 230. výročia narodenia autora. Obsahuje neanotované, abecedne radené záznamy o knihách autora, knihách o ňom a použité literatúru, ktoré sa nachádzajú vo fondoch KAB.

Záznamová časť:

1.Abatiša z Castra / Stendhal. Z francúzskeho origináli preložil Anton Vantuch. 1. vyd. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, 1962. -100 s.

2.Abatiša z Castra a iné novely, z francúzskeho originálu preložil Anton Vantuch. 2 .vyd. - Bratislava : SVKL, 1965. - 301 s.

3.Armance / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložil a doslov napísal Michal Horváth. - 1. vyd. - Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1974. - 204 s. ; 20 cm. - (SPKK).

4.Červený a čierny / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložil Vladimír Reisel. - 5. vyd. - Bratislava : Tatran, 1977. - 460 s. ; 20 cm. - (Zlatý fond svetovej literatúry, zv. 7).

5.Deník. : Výbor z deníkových zápisků z let 1801-1842. Z francúzskeho originálu preložil J. Binder. - 1. Vyd. - Praha : Odeon, 1976. - 503 s.

6.Haydnov život / Stendhal, z francúzskeho originálu preložil Anton Vantuch.- 1 vyd. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, 1959. -195 s.

7.Kartúza Parmská / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložil Štefan Horváth. - 6. vyd. - Bratislava : Tatran, 1976. - 440 s. ; 20 cm. - (Zlatý fond svetovej literatúry, 8.zv.).

8. Kartúza parmská / Stendhal. - 4. vyd. - Bratislava : Tatran, 1968. - 445 s.

9. Lucien Leuwen / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložil a poznámky napísal Ján Belnay, chronológiu o autorovom živote napísala Miroslava Kopecká. - 2. vyd. - Bratislava : Tatran, 1977. - 580 s. ; 20 cm. - (Zlatý fond svetovej literatúry, 9.zv.).

10. O láske / Stendhal ; zostavil Jozef Bžoch, z francúzskeho originálu ... preložené. - [1. vyd.]. - Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1959. - 188 s. ; 13 cm. - (Malá kazetová knižnica : séria prvá, 4).

11. O láske a umení / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložili Viera Štetinová a Anton Vantuch. 1. vyd - Bratislava : Tatran, 1983. - (Svetová tvorba, zv. 160). - 327 s

12. Život Henryho Brularda / Stendhal. - Praha : SNKL, 1960. - 380 s.

13. Život Henryho Brularda Novely / Stendhal ; z francúzskych originálov ... preložili Anna Haviarová a Vladimír Reisel, poznámku o živote a dielach Henryho Beyla (Stendhal) a od R. Colomba preložila Viera Štetinová. - 1. vyd. - Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1977. - 756 s. ; 20 cm. - (Zlatý fond svetovej literatúry, 6.zv.).

14. A Pármai kolostor : regény / Stendhal ; z francúzskeho originálu preložil Illés Endre. - [1. vyd.]. - Budapest : Szépirodalmi Könyvkiadó, 1958. - 493 s. ; 19 cm.

15. A pármai kolostor 3. / Stendhal. - Budapest : Magyar helikon, 1968. - 239 s.

16. A szerelemről = Napóleon élete. 7. část / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložili Kolozsvári Grandpierre Emil a Lontay László. - 1. vyd. - Pozsony : Kalligram, 1969. - 598 s. ; 19 cm. - ISBN 80-7149-374-0.

17. A szerelemről / Stendhal : Magyar Helikon, 1969. - 454 s.

18. Armance : jelenetek egy Párizsi szalonból 1827-ből / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložil György Rónay. - [1. vyd.]. - Bratislava : Tatran, 1966. - 323 s. ; 14 cm. - (Helikon Kiskönyvtár).

19. Az itáliai festészet története / Stendhal ; z franc.orig. ... preložil Németh Miklós. - Budapest : Európa Könyvkiadó, 1982. - 514 s. ; 19 cm. - ISBN 963 07 3144 4.

20. Rossini élete és / Stendhal. - Budapest : Biblioteka, 1957. - 441 s.

21. Stendhal művei 1 : vörös és fekete*krónika 1830-ból / Stendhal ; z francúzského originálu ... preložil Illés Endre. - [1. vyd.]. - Budapest : Magyar Helikon, 1967. - 541 s. ; 18 cm.

22. Vörös és fehér / Stendhal. z francúzského origináli preložil Illés Endre. - 9. vyd. - Budapest : Európa, 1976. - 644 s.

23. Vörös és fehér / Stendhal : z francúzského originálu preložil Illés Endre. - 6. Vyd. Magyar helikon, 1967. - 695 s.

24. Vörös és fekete / Stendhal ; z francúzského originálu ... preložil Endre Illés, doslov napísal Balázs Sappanos. - 24. vyd. - Budapest : Európa Könyvkiadó, 1989. - [590 s.] ; 19 cm.

25. Vörös és fekete : krónika 1830-ból. 1. část / Stendhal ; z francúzského originálu ... preložil Illés Endre. - 1. vyd. - Budapest : Magyar Helikon, 1967. - 558 s. ; 19 cm.

26. Vörös és fekete : krónika 1830-ból / Stendhal ; z francúzského originálu ... preložil Illés Endre. - 12. vyd. - Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry-Szlovákiai szépirodalmi könyvkiadó, 1965. - 475 s. ; 20 cm.

27. Vanina Vanini : elbeszélések / Stendhal -Henri Beyle(1783-1842) ; z [francúzského] originálu ... preložil Janos Benyhe ...[et al.]. - [1. vyd.]. - [Szentendre] : Interpopulart Könyvkiadó, 1995. - 84 s. ; 20 cm. - (Diák- és házikönyvtár-Populart füzetek, Zv.70). - ISBN 963-613-123-6.

28. Vanina Vanini : vagy különös részletek a karbonárók utolsó titkos összejöveteléről, amit a pápai államban lepleztek le / Stendhal ; z francúzského originálu ... preložil Illés Endre, ilustrácie Zsoldos Vera. - [1. vyd.]. - Budapest : Szépirodalmi Könyvkiadó, 1968. - 64 s. ; 18 cm. - (Képes Regénytár).

29. Zenei írások : Haydn, Mozart és Mestasio élete : Rossini élete / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... preložil Rónay György, úvahu napísal Szabolcsi Bencze. - 1. vyd. - Budapest : Magyar Helikon, 1973. - 719 s. ; 19 cm. - (Stendhal művei, 9.zv.).

30. Krasnoje i černoje / Stendal' ; preložené z francúzskeho originálu. - [1. vyd.]. - Moskva : Chudožestvennaja literatura, 1969. - 542 s. ; 21 cm. - (Biblioteka vsemirnoj literatury, séria vtoraja, zväzok 110).

31. Parmskaja obitel' : roman / Stendal ; preložené z francúzskeho originálu. - [1. vyd.]. - Taškent : Uzbekistan, 1983. - 423 s. ; 20 cm.

32. Rot und schwarz / Stendhal ; z francúzskeho originálu ... do nemčiny preložil Rudolf Lewy. - 4. vyd. - Berlin : Rütten a Loening, 1970. - 706 s. ; 20 cm.

Použitá literatúra:

Encyklopédia spisovateľov sveta / zostavovateľ Ján Juríček a kolektív autorov. - [1. vyd.]. - Bratislava : Obzor, 1987. - 643 s. ; 24 cm.

Dejiny francúzskej literatúry / A.Vantuch ... [et al.]. - 1. vyd. - Bratislava : CAUSA, 1995. - 451 s. - (Litteratia). - ISBN 80-85533-14-6.

Názov: Stendhal - bibliografický leták pri príležitosti
230. výročia narodenia autora

Zostavil: Vojtech Gottgeisel - UKIS KAB NZ

Zodpovedná: Mgr. Ľubica Červená - riaditeľka KAB

Vydala: Knižnica A.Bernoláka Nové Zámky

Termín: september 2013

Náklad: 20 ks

Tlač: KAB NZ